



ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคคนติมหาน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคคนติมหาน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคคนติมหานไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ พรรคนติมหานจึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเป็นเวลามากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคที่จัดตั้งขึ้นเกินเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิบัติจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ปรากฏว่า พรรคนติมหานไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเวลาที่กำหนด เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคคนติมหาน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนิติมหาชน เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

หัวหน้าพรรคนิติมหาชนส่งคำชี้แจงลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคนิติมหาชนเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเพียง ๕๓ วัน ดำเนินกิจการทางการเมืองต่างๆ หลายประการ เช่น การจัดหาสมาชิกพรรค การจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด การเผยแพร่นโยบายของพรรค ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ ในการดำเนินกิจการทางการเมืองดังกล่าว พรรคนิติมหาชนใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหาเอง มิใช่เงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด อีกทั้งพรรคนิติมหาชนมิได้รับหนังสือเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าว ดังนั้น การที่พรรคนิติมหาชนจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) เกินกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นความผิดพลาดที่มีได้เจตนาและจงใจแต่ประการใด ควรได้รับการบรรเทาโทษ เพื่อให้พรรคมีโอกาสรับใช้ประเทศชาติและสังคมต่อไป จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง คำชี้แจง และเอกสารประกอบคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคนิติมหาชนแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำโต้แย้งของพรรคนิติมหาชน รับฟังไม่ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มิได้กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่เตือนหัวหน้าพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าว อีกทั้งบทบัญญัติมาตรา ๓๕ เป็นบทบังคับที่ให้พรรคการเมืองต่างๆ ต้องดำเนินการจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ แม้ว่าการดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคนิติมหาชนใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหาเอง มิได้ใช้จ่ายจากเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก็ตาม ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชนเนื่องจากพรรคนิติมหาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้

สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และโดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ปรากฏว่าเมื่อพ้นกำหนดเวลาเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้ว พรรคนิติมหานรรับว่า ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคนิติมหานรได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังได้วินิจฉัยข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคนิติมหานร

นายอิสสระ นิตินันท์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่
ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายกระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจินดา ขงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทงธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๗๒๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน สรุปข้อเท็จจริงจากคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ดังนี้

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคนิคมมหาชนไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ พรรคนิคมมหาชนจึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นมากกว่าเก้าสิบวัน นับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา และอยู่ภายใต้เงื่อนไขของมาตรา ๓๕ ที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคนิคมมหาชนจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งพบว่า พรรคนิคมมหาชนซึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๕ มิได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๒. นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ แล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป โดยแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และส่งสำเนาคำร้องเพื่อให้พรรคนิคมมหาชนยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน

พรรคนิคมมหาชนยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ สรุปได้ว่า

๑. พรรคนิติมหาดินจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเป็นเวลาเพียง ๕๓ วัน แต่มีภาระหน้าที่ในการดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรค และจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งต้องเผยแพร่นโยบายของพรรค และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เช่น การจัดตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งพรรคได้ใช้ค่าใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคได้จัดหามาเอง หลังจากการเลือกตั้งแล้วพรรคต้องจัดทำรายงานค่าใช้จ่ายดังกล่าวประกอบกับรายงานตามพระราชบัญญัติอื่นๆ อีกหลายประการ

๒. เจ้าหน้าที่พรรคนิติมหาดิน นำส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) ค่าต่ำกว่ากำหนด แต่เป็นความผิดพลาดที่ควรแก่การได้รับความกรุณาปราณีจากศาลในการบรรเทาโทษ ให้พรรคมีโอกาสรับใช้ประเทศชาติและสังคมต่อไป โดยได้แนบแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคที่ได้ยื่นไว้ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองมาพร้อมนี้

๓. นอกจากนี้พรรคนิติมหาดินมิเคยได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ส่งแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเพียงรายการเดียวที่มีได้ยื่น อีกทั้งพรรคมิได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอันเป็นงบประมาณแผ่นดิน ดังนั้นถือว่าพรรคมิได้ทำความเสียหายต่องบประมาณแผ่นดินแต่อย่างใด

พรรคนิติมหาดินจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยมีคำสั่งคุ้มครองของนายทะเบียนพรรคการเมือง เนื่องจากมีเหตุบรรเทาโทษ

พิจารณาแล้ว คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคนิติมหาดินรับฟังไม่ได้ เนื่องจาก

๑. พรรคนิติมหาดินเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” ดังนั้น พรรคนิติมหาดินซึ่งจัดตั้งขึ้นเป็นเวลา ๕๓ วัน จึงต้องจัดทำรายงานดังกล่าว และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔

๒. พรรคนิติมหาดินยอมรับว่า พรรคยื่นรายงาน ฯ เกินเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ คือยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปรากฏตามเอกสาร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แม้ว่าแบบ ท.พ. ๘ ของพรรคนิติมหาดินได้ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๔ ก็ตาม อีกทั้งพรรคมิได้ปฏิเสธว่าไม่ทราบกำหนดเวลาที่จะต้องแจ้งรายงาน ฯ ให้นายทะเบียนพรรคการเมือง เพียงแต่โต้แย้งว่าไม่ได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่ในการเตือนดังกล่าว

๓. ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๓๕ เป็นบทบังคับที่ให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ต้องดำเนินการภายในระยะเวลานั้น ๆ เช่นเดียวกับมาตรา ๒๕ ที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดหาสมาชิกครบห้าพันคน และจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้ครบสี่สาขาภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้ง หากพรรคการเมืองไม่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้จะมีบทลงโทษกำหนดในมาตรา ๖๕ (๕) ที่บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ...(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒

ดังนั้น เมื่อมีเหตุตามมาตรา ๓๕ เกิดขึ้นกับพรรคนิติมหาชนแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทงธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้มีการสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญอ้างว่า ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคนิคมมหาชน ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินที่ผ่านมา ซึ่งมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้หัวหน้าพรรคนิคมมหาชน จัดทำรายงานการดำเนินการกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินการกิจการของพรรคนิคมมหาชน ซึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วปรากฏว่า เมื่อเลยเวลาที่พรรคนิคมมหาชน จะต้องจัดทำรายงานการดำเนินการกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ พรรคนิคมมหาชน ไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบจึงมีเหตุให้ยุบพรรคนิคมมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

หัวหน้าพรรคนิคมมหาชนได้รับสำเนาคำร้องแล้ว ยื่นคำชี้แจงว่าพรรคนิคมมหาชนเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเพียง ๕๓ วัน ดำเนินกิจการทางการเมืองต่างๆ หลายประการ เช่น การจัดหาสมาชิกพรรค การจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด การเผยแพร่นโยบายของพรรค ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ ในการดำเนินการทางการเมืองดังกล่าว พรรคนิคมมหาชนใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหาเอง มิใช่เงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด อีกทั้งพรรคนิคมมหาชนมิได้รับหนังสือเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินการทางการเมืองดังกล่าว ดังนั้น การที่พรรคนิคมมหาชนจัดส่งรายงานการดำเนินการของพรรคการเมือง

ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) เกินกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นความผิดพลาด
ที่มีได้เจตนาและจงใจแต่ประการใด ควรได้รับการบรรเทาโทษ เพื่อให้พรรคมีโอกาสรับใช้ประเทศชาติ
และสังคมต่อไป จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่บังคับให้พรรคการเมืองต่างๆ ต้องดำเนินการจัดส่งรายงานการดำเนิน
กิจการของพรรคภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ ไม่ว่าการดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคจะใช้จ่าย
จากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหาเอง หรือจากเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก็ตาม
ก็ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเช่นกัน ทั้งตามพระราชบัญญัตินี้ก็มีได้บัญญัติให้นายทะเบียน
พรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องเตือนหัวหน้าพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าว
ข้อโต้แย้งของหัวหน้าพรรคนิติมหาชนจึงไม่อาจลบล้างความผิดตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ เป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมือง
มีอำนาจขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชนได้โดยชอบ

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชน แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ
เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้สั่งยุบพรรคนิติมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคนิติมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคนิติมหาชนเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคที่จัดตั้งขึ้นเกินเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ซึ่งในกรณีนี้ต้องแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ปรากฏว่า พรรคนิติมหาชนไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเวลาที่กำหนด เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคนิติมหาชนส่งคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคนิติมหาชนเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเพียง ๕๓ วัน การที่พรรคนิติมหาชนจัดส่งรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเกินกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นความผิดพลาดที่มีได้เจตนาและจงใจแต่ประการใด ควรได้รับการบรรเทาโทษ เพื่อให้พรรคมีโอกาสรับใช้ประเทศชาติและสังคมต่อไป

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕

หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำรับของพรรคนิติมหาชนฟังได้ว่า พรรคได้รับจดทะเบียนให้เป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ นับถึงวันที่ ๓๑ เดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันสิ้นปีปฏิทินแล้วเกินกว่า ๕๐ วัน พรรคจึงมีหน้าที่ต้องทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคต่อนายทะเบียนในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ แต่พรรคไม่ได้ดำเนินการ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคนิติมหาชนได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชนได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง การที่พรรคอ้างว่า พรรคได้รับจัดตั้งนับถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ เพียง ๕๓ วัน เท่านั้น ควรได้รับการบรรเทาโทษ เพื่อให้พรรคสามารถดำเนินการต่อไปได้นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลพินิจถึงเหตุอันควรได้รับความปรานีได้ จึงไม่อาจรับฟังเพื่อหักล้างคำขอให้สั่งยุบพรรคของนายทะเบียนพรรคการเมืองซึ่งเป็นผู้ร้องได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงให้ยุบพรรคนิติมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคนิคมมหาชนไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคที่จัดตั้งขึ้นเกินเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ

ปรากฏว่า พรรคนิคมมหาชน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเป็นเวลามากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี ๒๕๕๓ ไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเวลาที่กำหนด เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนิคมมหาชนทราบ

หัวหน้าพรรคนิคมมหาชนส่งคำชี้แจงลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคนิคมมหาชนเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเพียง ๕๓ วัน ดำเนินกิจการทางการเมืองต่างๆ หลายประการ เช่น การจัดหาสมาชิกพรรค การจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด การเผยแพร่นโยบายของพรรค ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ ในการดำเนินการ

ทางการเมืองดังกล่าว พรรคนิคมหาชนใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหามาเอง มิใช่เงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด อีกทั้งพรรคนิคมหาชนมิได้รับหนังสือเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าว ดังนั้น การที่พรรคนิคมหาชนจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) เกินกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นความผิดพลาดที่มีได้เจตนาและจงใจแต่ประการใด ควรได้รับการบรรเทาโทษ เพื่อให้พรรคมีโอกาสรับใช้ประเทศชาติและสังคมต่อไป จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคนิคมหาชนแล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคนิคมหาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ที่พรรคนิคมหาชนชี้แจงว่านายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้แจ้งเตือนหัวหน้าพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าว นั้น เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๕ เป็นบทบังคับที่ให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ต้องดำเนินการจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้โดยมิต้องแจ้งเตือนก่อน แม้ว่า การดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคนิคมหาชนใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหามาเอง มิได้ใช้จ่ายจากเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก็ตาม มิได้เป็นบทยกเว้นมิให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ดังกล่าว ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคนิคมหาชน เนื่องจากพรรคนิคมหาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และโดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้...(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรามาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒ และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบ

พรรคการเมืองนั้น” ปรากฏว่า เมื่อพ้นกำหนดเวลาเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ แล้ว พรรคนิคมหาชน
รับว่า ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๓๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคนิคมหาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว
มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังได้วินิจฉัยข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคนิคมหาชนตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคนิคมมหาชนไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ พรรคนิคมมหาชนจึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเป็นเวลามากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคที่จัดตั้งขึ้นเกินเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่พรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ปรากฏว่า พรรคนิคมมหาชนไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเวลาที่กำหนด เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนิคมมหาชน เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

พรรคนิคมมหาชนส่งคำชี้แจง ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่า พรรคนิคมมหาชนเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเพียง ๕๓ วัน ดำเนินการทางการเมืองต่างๆ หลายประการ เช่น การจัดหาสมาชิกพรรค การจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด การเผยแพร่นโยบายของพรรค ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ ในการดำเนินกิจการทางการเมืองดังกล่าว พรรคนิคมมหาชนใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหาเอง มิใช่เงินสนับสนุนจากกองทุน

เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด อีกทั้งพรรคนิติมหาชนมิได้รับหนังสือเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าว ดังนั้น การที่พรรคนิติมหาชนจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) เกินกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นความผิดพลาดที่มีได้เจตนาและจงใจแต่ประการใด ควรได้รับการบรรเทาโทษ เพื่อให้พรรคมีโอกาสรับใช้ประเทศชาติและสังคมต่อไป จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง คำชี้แจง และเอกสารประกอบคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคนิติมหาชนแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคนิติมหาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำโต้แย้งของพรรคนิติมหาชน รับฟังไม่ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มิได้กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่เตือนหัวหน้าพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าว อีกทั้ง บทบัญญัติมาตรา ๓๕ เป็นบทบังคับที่ให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ต้องดำเนินการจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ แม้ว่า การดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคนิติมหาชนใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหาเอง มิได้ใช้จ่ายจากเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก็ตาม ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้สั่งยุบพรรคนิติมหาชน เนื่องจากพรรคนิติมหาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และโดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ปรากฏว่า

เมื่อพ้นกำหนดเวลาเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ แล้ว พรรคนิติมหานรรับว่า ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคนิติมหานรได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังได้วินิจฉัยข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคนิติมหานร

นายพัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐานิ ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่า พรรคนิคมมหาชน ได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ปรากฏว่าเมื่อพ้นกำหนดเวลา (ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕) ที่พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) พรรคนิคมมหาชนไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ จึงมีเหตุที่จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายอ่อง เกตุสิงห์ รองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคนิคมมหาชน ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ สรุปว่า พรรคนิคมมหาชนเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเพียง ๕๓ วัน ได้ดำเนินการทางการเมืองต่างๆ หลายประการ เช่น การจัดหาสมาชิกพรรค การจัดตั้งสาขาพรรค ให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่น โดยใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหาตนเอง มิได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด อีกทั้งพรรคนิคมมหาชน มิได้รับหนังสือเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินงานกิจการดังกล่าว พรรคนิคมมหาชนจัดส่งรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) ล่าช้ากว่ากำหนด (นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕) เป็นความผิดพลาดที่มีได้เจตนาและตั้งใจแต่ประการใด จึงควรได้รับการบรรเทาโทษ และไม่ควรรยุบพรรคนิคมมหาชน

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมือง ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคนิติมหาชนนั้น เห็นว่า หัวหน้าพรรคนิติมหาชนมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อเท็จจริงได้ความว่าหัวหน้าพรรคนิติมหาชนไม่ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ จึงฟังได้ว่ามีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคนิติมหาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชน

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จัดตั้งเกินเก้าสิบวันนับจนสิ้นปีปฏิทินจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมือง และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ปรากฏว่าพรรคนิคมมหาชนไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ดังกล่าว เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนิคมมหาชน เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ พร้อมทั้งแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบและส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนิคมมหาชนในฐานะผู้ถูกร้องทราบ

พรรคนิคมมหาชนผู้ถูกร้อง ส่งคำชี้แจง เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่า พรรคนิคมมหาชน ผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเพียง ๕๓ วัน ดำเนินกิจการทางการเมืองต่างๆ หลายประการ เช่น การจัดหาสมาชิกพรรค การจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด การเผยแพร่นโยบายของพรรค ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าว พรรคนิคมมหาชนใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหามาเอง มิใช่ทุนสนับสนุน

จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด อีกทั้งพรรคนิติมหาชนมิได้รับหนังสือเตือนจาก นายทะเบียนพรรคการเมืองให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าว ดังนั้น การที่พรรคนิติมหาชน จัดส่งรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) เกินกำหนด เวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นความผิดพลาดที่มีได้เจตนาหรือจงใจที่จะหลีกเลี่ยงไม่ยื่นรายงาน การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองภายในกำหนดแต่ประการใด ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกคำร้อง ของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง คำชี้แจง และเอกสารประกอบคำชี้แจง ของหัวหน้าพรรคนิติมหาชนแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชน ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียน ทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้น ยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และโดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมือง ย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา แล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งยุบให้พรรคการเมืองนั้น” ซึ่งก็ปรากฏว่า เมื่อพ้นกำหนดเวลาเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ แล้ว พรรคนิติมหาชน ผู้ถูกร้อง ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งพรรคนิติมหาชนเป็นผู้ถูกร้องก็ยอมรับในข้อนี้ ตามคำชี้แจง ของผู้ถูกร้องที่ว่า ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองใหม่ ได้ดำเนินการเผยแพร่นโยบายของพรรค จัดหา สมาชิกพรรค ตั้งสาขาพรรคตลอดทั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างๆ โดยใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ของผู้ถูกร้อง มิได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด การไม่ได้รายงานการดำเนินการ กิจการของพรรคการเมืองภายในกำหนดเป็นความบกพร่องผิดพลาดอันควรได้รับความปรานี ทั้งผู้ถูกร้อง ไม่เคยได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น เห็นว่าไม่อาจรับฟังมาเป็นเหตุลบล้างบัญญัติ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ดังกล่าวได้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มิได้

กำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองต้องเตือนก่อนและไม่มีบทบัญญัติให้ยกเว้นได้ ในกรณีพรรคการเมืองดำเนินกิจการพรรคด้วยค่าใช้จ่ายตัวเอง ดังนี้ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคนิติมหาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังได้วินิจฉัยข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชน

นายศักดิ์ เตชะชาลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคนิคมมหาชนจัดตั้งมากกว่าเก้าสิบวันจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคนิคมมหาชน ต้องจัดทำรายงานดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ปรากฏว่าพรรคนิคมมหาชนไม่ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเวลาที่กำหนด แต่แจ้งให้ทราบเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเกินเวลาที่กำหนด จึงมีเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยแจ้งให้คู่กรณีทราบเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน

พรรคนิคมมหาชนยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ สรุปได้ความว่าพรรคนิคมมหาชนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองได้เพียง ๕๓ วัน แต่มีภาระหน้าที่ทั้งการจัดหาสมาชิกพรรค จัดตั้งสาขาพรรคตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งยังต้องเผยแพร่นโยบายของพรรค และการคัดเลือกบุคคลเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค ซึ่งพรรคได้ใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคหามาเอง หลังจากการเลือกตั้งแล้วพรรคต้องจัดทำรายงานค่าใช้จ่ายดังกล่าวกับรายงานตามพระราชบัญญัติอื่นๆ อีกหลายประการ การที่พรรคส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองช้ากว่ากำหนดเป็นความผิดพลาดที่ควรแก้ปรานี นอกจากนี้พรรคยังมิได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ส่งแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองซึ่งเป็นรายการเดียวเท่านั้นที่มีได้ยื่น อีกทั้งพรรคไม่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง อันเป็นงบประมาณแผ่นดิน จึงถือว่าพรรคมิได้ทำความเสียหายต่องบประมาณแผ่นดินแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง เนื่องจากมีเหตุบรรเทาโทษ

ข้อพิจารณา

จากข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคนิติมหาชนได้จัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ จึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นมากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และหัวหน้าพรรคนิติมหาชนไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๓๕ แต่แจ้งให้นายทะเบียนทราบเกินเวลาที่กำหนด คำชี้แจงข้อกล่าวหาของพรรคนิติมหาชนรับฟังไม่ได้ เนื่องจากการจัดทำรายงานดังกล่าวตามระยะเวลาที่กำหนดเป็นบทบังคับให้พรรคการเมืองต่างๆ ต้องดำเนินการภายในระยะเวลานั้นโดยไม่มีข้อยกเว้นและไม่ต้องมีการเตือนโดยเป็นเรื่องที่พรรคการเมืองต้องทราบและดำเนินการเอง ส่วนการที่พรรคไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองควรเป็นเหตุให้บรรเทาโทษนั้นก็ไม่ได้มีบทบัญญัติให้เป็นเหตุเช่นนั้นได้ในกฎหมายใดๆ จึงเห็นว่ามีเหตุให้ยุบพรรคนิติมหาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชน

ความเป็นมา

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๓๒๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชน คำร้องดังกล่าวระบุว่า “นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคนิติมหาชนไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินที่ผ่านมา ซึ่งมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้หัวหน้าพรรคนิติมหาชนจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

“สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินงานกิจการของพรรคนิติมหาชน ซึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วปรากฏว่า เมื่อเลยเวลาที่พรรคนิติมหาชนจะต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ พรรคนิติมหาชนไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคนิติมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“...จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง”

ต่อมา นายอ่อง เกตุสิงห์ รองหัวหน้าพรรค ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคนิติมหาชน ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า พรรคนิติมหาชนยื่นแบบรายงานเงินไปเพียง ๓ วันเท่านั้น พรรคเพียงแต่เตรียมรายงานตามแบบรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) เพื่อนำเสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเพียง

รายการเดียวที่บกพร่อง เพราะเจ้าหน้าที่ของพรรคนำส่งเอกสารล่าช้ากว่ากำหนด ซึ่งมีได้เป็นเหตุที่จะกล่าวอ้างการจงใจหรือเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงไม่ยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองภายในกำหนด อันเป็นความผิดพลาดที่ควรแก่การได้รับความกรุณาปราณีจากศาลที่จะพิจารณาบรเทาโทษ อีกประการหนึ่งพรรคมิเคยได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ส่งแบบรายงานดังกล่าว และพรรคก็ยังมีเคยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งจะเห็นได้ว่าพรรคนิคมหาชนยังมิได้กระทำความเสียหายต่องบประมาณแผ่นดิน หรือบุคคล หรือนิติบุคคลใดๆ เลย

คำวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคนิคมหาชนไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้น ยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

โดยที่มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว บัญญัติว่า “พรรคการเมือง ย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑)

(๒)

(๓)

(๔)

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

“เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

“....”

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงตามที่กล่าวแล้ว เห็นว่าพรรคนิติมหาชนมิได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและมีได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเวลาที่กำหนด คือ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปีตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคที่ว่านายทะเบียนไม่ได้เตือนให้พรรคส่งแบบรายงาน และว่าพรรคมิได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น เป็นข้อต่อสู้ที่ฟังไม่ขึ้น เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้บัญญัติให้เป็นข้อต่อสู้ได้ จึงมีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคนิติมหาชนจริงตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้าง สำหรับคำขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลที่เพิ่งก่อตั้งพรรค มีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ควรต้องยุบพรรค นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจอนุมัติตามคำขอดังกล่าวได้ ด้วยเหตุผลที่กล่าวจึงเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจินดา ยงสุนทร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนขอให้ยุบพรรคนิคมมหาชน

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อพรรคนิคมมหาชน ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑๖/๒๕๕๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ พรรคนิคมมหาชน จึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นมากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคนิคมมหาชน จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ

๓. เมื่อเลยกำหนดเวลาที่พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา เพื่อแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ปรากฏว่าพรรคนิคมมหาชน ไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ

นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า พรรคนิคมมหาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายอ่อง เกตุสิงห์ รองหัวหน้าพรรคนิคมมหาชน ชี้แจงว่า เจ้าหน้าที่พรรคนิคมมหาชน นำส่ง รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) ล่าช้ากว่ากำหนด แต่เป็นความผิดพลาด ที่ควรแก่การได้รับความกรุณาปราณีจากศาลในการบรรเทาโทษให้พรรคมีโอกาสรับใช้ประเทศชาติและสังคมต่อไป นอกจากนี้พรรคนิคมมหาชนมิเคยได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ส่ง

แบบรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเพียงรายการเดียวที่มีได้ยื่น อีกทั้งพรรคมิได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอันเป็นงบประมาณแผ่นดิน ดังนั้น ถือว่าพรรคมิได้ทำความเสียหายต่องบประมาณของแผ่นดินแต่อย่างใด พรรคนิติมหาชนขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยมีคำสั่งยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง เนื่องจากมีเหตุบรรเทาโทษ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖ “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมือง ควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๕ “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคนิคมมหาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ กล่าวคือ ไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) และรอนหัวหน้าพรรคนิคมมหาชน (นายอ่อง เกตุสิงห์) ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าพรรคชี้แจงรับว่าพรรคนิคมมหาชนไม่ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองภายในกำหนดจริง แต่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญกรุณาบรรเทาโทษให้แก่พรรคเพื่อให้พรรคได้มีโอกาสรับใช้ประเทศชาติเพื่อสังคมต่อไป เห็นว่า คำชี้แจงของพรรคนิคมมหาชนและเอกสารประกอบคำชี้แจง ไม่ได้แย้งหรือหักล้างประเด็นที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน กรณีหัวหน้าพรรคนิคมมหาชนไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่อย่างไรก็ดี จึงเห็นควรสั่งยุบพรรคนิคมมหาชนได้ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัย จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ส่งเรื่อง ขอให้มีการสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ สรุปความได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคนิคมมหาชนในทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งเกินกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินที่ผ่านมา ซึ่งมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรคนิคมมหาชน ซึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ แล้วปรากฏว่า หัวหน้าพรรคนิคมมหาชนไม่ได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึงรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคนิคมมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องไว้พิจารณาแล้วส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนิคมมหาชนชี้แจง ซึ่งหัวหน้าพรรคนิคมมหาชนมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคนิคมมหาชนเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเพียงเก้าสิบสามวัน และได้ดำเนินกิจการทางการเมืองต่างๆ หลายประการ เช่น การจัดหาสมาชิกพรรค การจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด การเผยแพร่นโยบายของพรรค ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เป็นต้น โดยในการดำเนินกิจการทางการเมืองดังกล่าว พรรคนิคมมหาชนได้ใช้จ่ายจากทุนทรัพย์ที่พรรคจัดหามาเอง มิได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแต่อย่างใด และพรรคก็มิได้รับหนังสือเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมือง

ให้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าว จึงเป็นความผิดพลาดที่มีได้เจตนาและจงใจแต่อย่างใด ซึ่งควรได้รับการบรรเทาโทษให้มีโอกาสรับใช้ประเทศชาติและสังคมต่อไป จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกคำร้อง

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ซึ่งตามคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคนิติมหาชนก็รับว่าเป็นพรรคที่จัดตั้งขึ้นเพียง ๕๓ วัน ประกอบกับคำชี้แจงอื่นๆ ในส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคที่มาจากทุนทรัพย์ของพรรคจัดหาเอง โดยมีได้มาจากเงินสนับสนุนของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก็ตาม เป็นเหตุผลที่ไม่เพียงพอที่จะไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว พิเคราะห์แล้วเห็นว่า หัวหน้าพรรคนิติมหาชนฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๓๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคนิติมหาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคนิติมหาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชศาสตร์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชน

คำร้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือที่ ลต. ๐๐๐๕/๗๒๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคนิติมหาชนไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑๖/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ และได้แจ้งให้พรรคนิติมหาชนดำเนินการตามเงื่อนไขต่างๆ ต่อไป

โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนรับทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ พรรคนิติมหาชนซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเกินกว่า ๕๐ วัน (นับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓) และมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๓ มาแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามกำหนด แต่พรรคนิติมหาชนมิได้รายงานให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีหนังสือ ที่ ลต. ๐๐๐๕/๗๒๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีมติรับคำร้อง จึงได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคนิติมหาชนเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พรรคนิคมมหาชน โดยนายอ่อง เกตุสิงห์ รองหัวหน้าพรรคนิคมมหาชนคนที่สาม ได้ยื่นคำชี้แจง แก่ข้ากก้าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ สรุปสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. พรรคนิคมมหาชนได้รับการจดทะเบียนการจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ เมื่อนับถึงสิ้นปี ๒๕๕๓ รวมเป็นเวลา ๕๓ วัน ซึ่งเกินกำหนดเวลาที่ต้องยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) เพียง ๓ วัน โดยพรรคมิได้ตั้งใจหรือเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงไม่ยื่นรายงานดังกล่าว เนื่องจากอยู่ในช่วงระหว่างการเร่งสรรหาสมาชิกพรรคและจัดตั้งสาขาพรรค ตลอดจนเร่งคัดสรรบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. ผู้ถูกร้องมิเคยได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ส่งแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเพียงรายการเดียวที่พรรคยังมีได้ยื่น (เพิ่งมาแจ้งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕) อีกทั้งพรรคของผู้ถูกร้องก็ยังมีเคยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคนิคมมหาชนจึงยังมิได้กระทำความเสียหายใดๆ ต้องงบประมาณแผ่นดิน หรือบุคคล หรือนิติบุคคลใดๆ

๓. ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องเป็นพรรคใหม่ซึ่งเพิ่งก่อตั้ง มีภารกิจมาก จึงยื่นแบบ ท.พ. ๘ ล่าช้าไป ขอให้ถือเป็นเหตุบรรเทาโทษ ไม่ต้องยุบพรรคนิคมมหาชน

การพิจารณาเบื้องต้น กรณีนี้มีข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริงที่ควรพิจารณา ดังนี้

๑. ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีมาตราที่เกี่ยวข้อง ๓ มาตรา คือ

(๑) มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒”

(๒) มาตรา ๓๕ กำหนด “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

(๓) มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

จะเห็นได้ตามข้อกฎหมายว่า ๑) นายทะเบียนไม่มีหน้าที่ต้องติดตามทวงถามขอให้พรรคการเมืองส่งรายงานการดำเนินกิจการแต่อย่างใด โดยให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมืองฝ่ายเดียว ๒) เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียน นายทะเบียนจึงยื่นคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ตามกำหนดในมาตรา ๖๕ วรรคสอง และ ๓) ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ต้องวินิจฉัยแต่เพียงว่าพรรคการเมืองปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และมาตรา ๓๕ หรือไม่เท่านั้น ศาลไม่มีอำนาจจะพิจารณาพ้องกันว่า เป็นพรรคตั้งใหม่มีเวลาทำการในปี ๒๕๔๓ เพียง ๕๓ วัน เกินกำหนดเพียง ๓ วัน จะไม่สั่งยุบก็ได้

๒. ข้อเท็จจริง

จากหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญของหัวหน้าพรรค ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ ยอมรับว่าไม่ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๔ จริง แต่มาส่งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเกินกำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว

คำวินิจฉัย

โดยข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเห็นควรสั่งให้ยุบพรรคนิติมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. อมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๔๔

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ^(๑) โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คำร้องดังกล่าวมีใจความ ดังนี้

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อ พรรคนิคมมหาชน ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑๖/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๓ พรรคนิคมมหาชน จึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเกินกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ผ่านมา

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ

๓. เมื่อเลยกำหนดเวลาที่พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ผ่านมา และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ปรากฏว่าพรรคนิคมมหาชนไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ

๔. เมื่อพรรคนิคมมหาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองดังกล่าวตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิคมมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

(๑) หนังสือคำสั่งคำร้องที่ ลต ๐๐๐๔/๓๒๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔

ในเบื้องต้น จะพิจารณาว่า เรื่องตามคำร้องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ บัญญัติไว้ ดังนี้

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ฯลฯ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้นอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕^(๒)

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการ และได้ส่งสำเนาคำร้องนั้นให้พรรคนิติมหาชน เพื่อทราบและชี้แจงตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

พรรคนิติมหาชน โดย นายอ่อง เกตุสิงห์ รองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคนิติมหาชน ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญมีใจความ ดังต่อไปนี้

(๑) พรรคนิติมหาชนได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งพรรค เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งนับถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นเวลาเพียง ๕๓ วัน เมื่อได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

(๒) โปรดดูเชิงอรรถ (๒) ในคำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิตินันท์ประกาศ ที่ ๒๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔

ดังกล่าวแล้ว บุคลากรของพรรคต้องเร่งดำเนินการสรรหาสมาชิกพรรคให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หลังจากการเลือกตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว พรรคต้องจัดทำรายงานค่าใช้จ่ายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อ และจัดทำรายงานตามพระราชบัญญัติอื่น ๆ อีกหลายประการ

(๒) ผู้ถูกร้องได้เตรียมการรายงานตามแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) เพื่อนำเสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเพียงรายการเดียวที่บกพร่อง เพราะเจ้าหน้าที่ของพรรคนำเสนอเอกสารล่าช้ากว่ากำหนด ซึ่งมีได้เป็นเหตุที่จะกล่าวอ้างการจงใจหรือเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงไม่ยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองภายในกำหนดอันเป็นความผิดพลาดที่ควรแก่การได้รับความกรุณาปราณีจากศาลที่จะพิจารณาบรรเทาโทษแก่ผู้ถูกร้องให้มีโอกาสได้รับใช้ประเทศชาติและสังคมด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ที่จะจรรโลงระบอบประชาธิปไตยให้เต็มรูปแบบต่อไปในอนาคตให้เป็นไปตามนโยบายของพรรค อีกทั้งกิจกรรมของพรรคตามที่ได้ยื่นแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ได้แนบมาพร้อมกับคำชี้แจงนี้เห็นได้ว่า พรรคนิติมหาชนได้ดำเนินกิจการของพรรคอย่างกว้างขวางพอสมควร

(๓) ผู้ถูกร้องไม่เคยได้รับการเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ส่งแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเพียงรายการเดียวที่พรรคนิติมหาชนยังมีได้ยื่น อีกทั้งไม่ได้กำชับให้พรรคต้องยื่นภายในกำหนด

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้ถูกร้องจึงขอความกรุณาปราณีต่อศาลในสิ่งที่ผิดพลาดโดยมิได้เจตนาและจงใจแต่ประการใด อีกทั้งพรรคนิติมหาชนก็เป็นพรรคใหม่เพิ่งตั้งมาได้เพียงไม่กี่เดือน จึงขอให้พิพากษากฎหมายที่ผิดสักครั้งหนึ่ง

จะได้พิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องของผู้ร้อง

พิจารณาแล้ว ในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่าผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาหรือจงใจไม่ยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในเวลาที่กำหนด เพราะเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่พรรคที่นำเสนอรายงานดังกล่าวล่าช้ากว่ากำหนดเพียง ๓ วัน อีกทั้งผู้ถูกร้องไม่เคยได้รับการเตือนจากผู้ร้องให้ส่งแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง เมื่อผู้ถูกร้องมีข้อต่อสู้ดังกล่าว จึงถือได้ว่ากรณีของผู้ถูกร้องเป็นกรณีที่มีปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งในกรณีเช่นว่านี้ การวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งดังกล่าว เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓)^(๓)

ดังนั้น ก่อนที่ผู้ร้องจะตัดสินใจว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ผู้ร้องจะต้องปฏิบัติตามวิธีพิจารณาที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) กำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้อง

แต่ผู้ร้องมิได้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓)^(๔) จึงเป็นเหตุให้การตัดสินใจความผิดของผู้ถูกร้องไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประกาศ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑)

(๒)

(๓) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

ฯลฯ”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง บัญญัติว่า

“ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง.....”

(๔) การที่ผู้ร้องมิได้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) ก็เนื่องจากผู้ร้องมิได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกร้องทราบและให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณา จึงทำให้ผู้ถูกร้องไม่ทราบข้อกล่าวหาและไม่อาจโต้แย้งผู้ร้องได้ ด้วยเหตุนี้ จึงไม่ปรากฏข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องในชั้นการพิจารณาของผู้ร้อง

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมือง ร้องว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน แต่พรรคนิติมหาชนไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรค และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยแจ้งในภายหลังคือวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า มีเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้ จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคนิติมหาชนได้จัดตั้งขึ้นเกินกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน กล่าวคือ ได้จัดตั้งขึ้นเป็นเวลา ๕๓ วัน หัวหน้าพรรคนิติมหาชนจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้อง และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี หัวหน้าพรรคนิติมหาชนได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคนิติมหาชนแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งล่วงเลยเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถือว่าไม่ปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ มีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคนิติมหาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง ที่พรรคนิติมหาชนอ้างว่า

มีภารกิจมาก เป็นความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ของพรรคที่นำส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง
ล่าช้ากว่ากำหนด อีกทั้งไม่เคยได้รับคำเตือนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น ฟังไม่ขึ้น และไม่สามารถ
ใช้เป็นข้ออ้างเพื่อยกเว้นที่จะไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคนิคมมหาชน

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ